

Finansdepartementet

Oslo, 31. mars 2014

Høringsuttalelse vedrørende høring "Taushetsplikt for opplysninger i Aksjonærregisteret"

Oppsummering

Det er uforståelig at Finansdepartementet i denne høringen går motsatt vei av resten av verden i kampen for mer åpenhet om eierskap. Vi trenger nye og bedre instrumenter for å sikre åpenhet rundt næringsvirksomhet og eierskapsforhold, ikke mindre åpenhet.

Å unngå å taushetsbelegge Aksjonærregisteret er ikke nok for å sikre offentligheten tilstrekkelig informasjon om eierskap. Norge har tatt en internasjonal lederrolle i arbeidet mot skatteparadis og økonomisk kriminalitet, og bør følge opp med effektive tiltak på hjemmebane.

Vi går derfor mot Finansdepartementets forslag, og tar til orde for at Finansdepartementet tar eierskap i etableringen av et register over egentlige eiere.

Kostnadene av skjult eierskap og internasjonale prosesser

Når eierskap kan skjules åpnes veien for misbruk som innsidehandel, skatteunndragelser og konkurransevridning. Beregninger viser at det i Norge årlig unndras 136 milliarder kroner årlig (Økokrim). Nyere beregninger viser at tallet kan være så mye som 420 milliarder. (ATKearney og Visa). EU viser til at en femtedel av alle offentlige midler går tapt skatteunndragelser og skatteunngåelser. 5.000 milliarder kroner forsvinner årlig ut av utviklingsland på grunn av skattetriksing i selskaper.

Muligheten til å knytte pengestrømmer til de reelle eierne, er sentralt for å kunne tette dette skattesluket.

G20-landene tok under toppmøtet i St. Petersburg i 2013 til orde for at enkeltland må etablere register over egentlige eiere som en del av kampen mot skatteunndragelser. England og Danmark har allerede varslet at de er i ferd med å etablere slike register. EU-parlamentet stemte den 11. mars 2014 med overveldende flertall for innføringen av et slikt register i EU-landene. Avstemmingen skjedde i forbindelse med den pågående revisjonen av EUs hvitvaskingsdirektiv. Norge deltar i det internasjonale Open Government Partnership-prosessen (OGP). Hensikten med OGP er at land skal sette seg ambisiøse mål og forplikte seg

til åpenhet.

Når Finansdepartementet foreslår å taushetsbelegge Aksjonærregisteret, går de ikke bare motsatt vei av internasjonale prosesser, de bryter også med sine egne forpliktelser i OGP-prosessen.

Et register over egentlige eiere

I vår rapport “Skjulte eiere – konsekvenser av skjult eierskap og hvordan Norge kan bidra til mer åpenhet”, beskriver vi hvilke prinsipper som bør ligge til grunn for et register over egentlig eierskap. Disse er gjengitt i kortform under:

- **Tilstrekkelig informasjon:** Registeret må inneholde tilstrekkelig informasjon slik at egentlige eiere kan identifiseres med sikkerhet. Egentlige eiere bak forvaltere som kjøper aksjer på Oslo Børs på vegne av utenlandske kunder må oppgis.
- **Åpne data:** Registeret over egentlige eiere må være gratis tilgjengelig for alle i et dataleselig format. Åpne data-prinsippet gjør at informasjonen kan analyseres og sammenstilles med andre datakilder og blir dermed brukervennlig for blant andre studenter og journalister. Å gjøre eierskapsinformasjonen offentlig tilgjengelig betyr at utviklingsland kan få innsyn i hvem som eier de multinasjonale selskapene som operer i deres land, noe som i dag kan dette være svært vanskelig eller umulig.
- **Kontrollbeskrivelse:** Registeret må inneholde en beskrivelse av hvordan den egentlige eieren utøver kontroll over selskapet, for eksempel gjennom å oppgi rekken av selskaper som utgjør koblingen mellom det norske foretaket og den egentlige eieren. Dette gjør det mulig å kontrollere om opplysningene stemmer.
- **Verifikasjon:** Den egentlige eieren som selskapet oppgir må verifiseres, for eksempel ved å fremlegge pass.
- **Oppdatering:** Informasjonen må oppdateres årlig. I tillegg må selskapet ha plikt til å varsle endringer i eierskap kort tid etter endringer har skjedd. Dette sikrer at registeret ikke bare består av årlige «øyeblikksbilder».
- **Sanksjoner:** Det bør finnes tilstrekkelig harde sanksjonsmuligheter ovenfor personer eller foretak som oppgir uriktig informasjon om egentlig eierskap.
- **Informasjonsansvar for selskaper:** Et selskap må være lovpålagt å kjenne identiteten til sine egentlige eiere, og egentlig eiere bør være lovpålagt å informere alle selskap i egen konsernstruktur om at de eiere.

Finansdepartementet bør ta eierskap i prosessen med å utvikle et anvendelig register over egentlig eierskap. Erfaringene fra Aksjonærregisteret, Brønnøysundregistrene og Verdipapirsentralen er viktige utgangspunkt for et slikt arbeid.

Handlingsplan

Justisminister Anders Anundsen varslet den 13. mars 2014 at det skal komme en ny handlingsplan mot økonomisk kriminalitet. Skjult eierskap må være en integrert del av dette. Vi tar i vår rapport til orde for en egen handlingsplan mot skjult eierskap.

Den foregående handlingsplanen mot økonomisk kriminalitet var et samarbeid mellom Finansdepartementet og Justisdepartementet. I arbeidet med slike handlingsplaner bør også flere departementer, for eksempel Nærings- og fiskeridepartementet, inkluderes i arbeidet.

Vedlegg

[«SKJULTE EIERE – konsekvenser av skjult eierskap og hvordan Norge kan bidra til mer åpenhet»](#) (Tax Justice Network – Norge, februar 2014)

URL: <http://taxjustice.no/ressurser/rapportlansering>

Sigrid Klæboe Jacobsen
Daglig leder